

teri se vzgoja in pouk ne vjemata z nauki njih vere.

§ 6. Skrb, vodstvo in nadzorstvo nad veroukom in verskimi vajami na ljudskih šolah in učiteljskih izobraževališčih pripada cerkvi, oziroma pristojni verski družbi.

Zajedno ima pa cerkev, oziroma pristojna verska družba, zavoljo vzgojilne naloge šole sonadzorstvo nad vso šolo.

Osobstvo za vodstvo in nadzorstvo ljudskih šol in učiteljskih izobraževališč ter učni črteži morajo se tako uravnati, da more cerkev, oziroma verska družba, svojo sonadzorstveno nalogo uspešno izvrševati.

§ 7. Država izvršuje najvišje vodstvo in nadzorstvo nad vzgojo in poukom ljudskih šol po naučnem ministerstvu.

§ 8. Učiteljstvo (učiteljsko službo) na ljudskih šolah in učiteljskih izobraževališčih dobiti more enakomerno vsak avstrijski državljani, ki je gledé npravnega življenja neomadeževan, ki je iste vere z otroki, katere mu je vzgajati in poučevati, in ki pri službah na javnih šolah vrhu tega dokaže še pedagogično (vzgojilno) učiteljsko sposobnost po obstoječih zakonitih določbah, oziroma za poučevanje v katoliškem verouku tudi potrebno višepastirsko poslanje (missio canonica.)

§ 9. Učitelji in učiteljice za ljudske šole izobražujejo se v učiteljskih izobraževališčih, ki morajo biti po spolu gojencev ločena.

(Dalje prih.)

## 0 e. kr. poštnaj hranilnici.

(Konec.)

Obresti za vloženi denar daja hranilnica na leto po 3 kr. od vsakih 100 kr. Na prvi pogled se to dozdeva malo, toda premisliti je treba, da nam je hranilnica takorekoč pri roki ter si gledé vlaganja in izvzemanja prihranimo posebne pote in z njimi združene stroške. Na Angležkem za 100 gld dajajo obresti samo 2 gld 50 kr., na Francoskem 3 gld., na Belgijskem 3 gld., na Taljanskem 3 gld. 50 kr., na Ogerskem 3 gld. 60 kr., na Švedskem 3 gld. 6 kr., toraj povsod poštna hranilnica daja manjše obresti, kakor je pri drugih denarstvenih zavodih navada. — Po prejšnji postavi se je vloženi denar obrestoval od tistega dneva, ko so znesek na Dunaji zapisali v glavno knjigo, sedaj pa se obresti začnejo nabirati 1. in 16. dne v mesecu. Če si, recimo, dne 18. januarja vložil 20 gld., bo ta znesek začel obresti nositi še le od dne 1. februarja. To je druga prememba. Ovači je ostalo vse pri starem tako, kakor je obširno brati v poduku, ki je priložen vsakej poštno-hranilnični knjizici. Le bogati trgovci in drugi denarstveni barantači, kateri se poslužujejo tako imenovanega nakazničnega

in čekovnega prometa oni dobivajo samo po 2 odstotka obresti.

Vložnik ima pravico, vsaki čas zahtevati, da mu se vrne ves shranjeni znesek ali le nekoliko. Toda priporočati je, naj vsaj 1 gld. ostane v hranilnici, v sili zadostuje tudi le nekoliko krajcarjev. Pri izdavanju vsake knjizice je namreč precej pisarije in če se izvzame ves denar z obrestmi vred, mora se knjizica zavrči, a pri novem vlaganju se potem zopet morajo po dvakrat zapisovati gledé osebe vložnikove vsi podatki, ki so bili tudi dvakrat popisani pri izdajanju prejšnje in že po nepotrebnem zavržene vložne knjizice. Odpoveduje se na listu, ki se iztrga iz odpovedne knjizice. Poštni služabnik sme odpovedani znesek izplačati samo, kadar je za to dospelo potrebno naročilo z Dunaja. Po naših krajih je čakati redoma do tretjega ali štrtega dne. Po nekaterih živahnajših poštah se pač lahko do 20 gld. dobi brez vsakega čakanja.

Po cesarstvu je nekaj čez 4000 pošt, med njimi bilo je okoli 1500, ki so imele pravico male zneske hitro izplačevati. Na Štajarskem imamo 315 pošt nabiralnic, a „po kratkem potu“ denar izplačevati smelo jih je 164, med temi na slovenskem delu samo 45. Zdaj je drugače. Dne 31. januarja 1888 je namreč gospod minister odredil, da so isto pravico dobile tudi vse ostale pošte, in sicer od dne 15. februarja letos začnši. V tem slučaju mora vložnik uradniku dati napisano odpoved, potem ali poslednje „prejemno potrdilo“, ki ga je vložnik dobil, ako je zadnjič „po kratkem potu“ denar vzdignil; seboj se mora prinesiti tudi vložna knjizica. Denar se ne izplačuje nikomur drugemu, kakor jedino le tistej osebi, ki je podpisana v vložni knjizici in na odpovednem lističu, to je: vložnik sam ima pravico do svojega denarja, on mora na pošto priti osebno, sme pa tudi koga drugega pismeno pooblastiti.

Minolega leta 1887 se je v poštno hranilnico 4,827.174krat vložilo denarja za 625.457.347 goldinarjev 52 kr., a vrnilo 1,569.331krat v skupnem znesku 625.016.880 gld. 6 kr. Od 12. januarja 1883, ko je hranilnica začela poslovati, pa do zadnjega dne decembra pretečenega leta so na Dunaji v glavno knjigo zapisali, da se je v omenjenem času vsega skupaj vložilo 14,467.012krat v znesku 1.463.003.394 gld. 81 kr., vrnilo so pa 4,374.040krat za 1.423.234.479 gld. 71 kr. V hranilnici je toraj preostalo blizo 40 milijonov goldinarjev, namreč čistih 39,768.915 fl. 10 kr. V dobi petero let so izdali 914.717 vložnih knjizic, izplačali pa 317.009, sedaj še jih je 597.708 med ljudstvom. A to je itak znano, da jeden vložnik sme za svojo osebo imeti samo jedno jedino vložno knjizico, na katero more denar vlagati in izjemati po vseh avstrijskih poštah, katera mu je pač najbolj pri roki.

Vsi stroški, kar jih ima poštna hranilnica, prikrivajo se z lastnimi dohodki, a kar preostaja, to se odstopi državnej blagajnici za njene potrebe.

Sklepoma še dostavljamo prisrčno željo, naj bi se po Slovenskem povsod ravnali po vodilu: „Moli, delaj in varčuj!“ ter naj ne bode hiše, ki bi ne bila v zvezi s c. kr. pošto hranilnico. M. K.

## Gospodarske stvari.

### Vzreja goveje živine.

Goveja živina ima v naših krajih veliko ulogo ali če naj govorimo po domače, goveja živina je za kmeta blago, skoraj edino, na katero se sme zanesti, da mu kaj vrže. Kar še ima sicer človek pri hiši, to je nekaj vredno, za-nj more biti veliko, toda če mu je treba denarja, nič ali le malo mu ga vrže.

Drugače pri goveji živini. Le-ta mu daje z vsako stopinjo, skorej z vsacim dnevom kje kako korist. Ne bode torej nič brez potrebe, če izpregovorimo na tem mestu kje kako besedo o vzreji goveje živine. Ne rečemo sicer, da skrbé naši kmetje malo za-njo, vendar pa se vidi še tu in tam, da bi se moglo v tej reči še izgediti kje kaj več, kakor se vidi, vsaj po nekaterih krajih bi se dalo še veliko storiti za goved, za nje vzboljšanje.

Začnimo torej koj pri kraji, pri obrejenji krave! Za to ni vselej pravi čas, ampak veliko pride na to, da se obreji krava o času, ki ugaja njej in teletu. Kjer stoji več krav pri jaslih, tam je dobro, če se obrne pri njih tako, da se spravi k biku polagoma, to je od srede meseca februarja tje do srede meseca avgusta.

Pri mestih, tedaj v krajih, kjer se lahko prodaja mleko, tam velja in je najbolje, če breje krave od meseca maja tje do meseca novembra. Ne velja pa to več za kraje, kjer hodi gospodarjem za vzrejo. Zakaj ne? Nekaj zato, ker je poletje za take krave prekratko, nekaj pa potlej zato, ker vsuše v tem času krave prehitro. S kraja že gre, nekaj tednov dajo še precej mleka, toda s časom ni več trava ugodna in mleko izostaja.

Kar je pa potlej še huje, teleta so mlada in niso še za to, da jih izpusti človek na pašo, kedar dobé na njej obilo piče. Ako jih mora pa obdržati doma, tedaj hodi predrago krma, katere jim je treba. In še drugo je. Taka teleta ne vzrastó v pravi čas, da jih spravi človek k biku in tako se mu obreje ali prerano ali prepozno. Prav, to je: tako, da pride red v hlev, ne izgodi se skorej nikoli več, ali vsaj ne lahko.

Veliko pa pride potlej tudi na to, kako da se streže živini. Kdor ne zapira oči, lahko

se prepriča na vsacem sejmu, da se ne godi pri nas vse v redu, kar se tiče krme. To je vredno obžaljevanja, kajti bolje, ko se streže živini, več se pričaka od nje dobička, se vé, da je v tem treba pameti, razuma. Kdor tirja preveč in v času, ki ni za tako ceno, tak si je kriv le sam, ako trpi kako izgubo.

Živina, kateri se streže tako poprek, ne slabo ali ne dobro, torej srednje — taka še plača sicer krmo. Človek ne trpi vidne izgube, toda več tudi ne dobi od nje. Gotova pa mu je izguba, ako še tako živino pari z enako, to je z živino, ki cika bolj na slabo, kakor pa na dobro stran.

Ako se hoče v naših dneh kmet držati še na vrhu, tedaj če neče lezti v dolge, mora začeti pri teletu. Naj si oskrbi dobro tele, iz njega pa si naj priskrbi dobro kravo. Ako ima tako, potlej je že veliko bližje svojem cilju in more si s časom še precej opomoči. Toda kako pride človek do dobrega teleta? Odgovor: To je mogoče le po dobri kravi.

Ni mogoče ali vsaj po navadi ne pride človek do dobre krave, če že ne začne pri teletu. Pri tem bilo bi pa krivo, ko bi človek hotel to doseči s samo in izredno dobro krmo. Koruza, ajdna, ječmen, rž, bob in grah — to so reči, ki dejo kravi dobro, da je debela, toda za tele, ki ga nosi, niso kaj prida. Najbolje je v tem oziru, če se daje breji kravi dobro seno, vmes malo slame, prge, zdrobljenega ovsa in rženega kruha. Rženi kruh daje se kravi za to, da obdrži krepko, zdravo truplo.

(Konec prih.)

**Sejmovi.** Dne 16. februarja v Bučah in na Vranski gori, v Podplatu pri Kostrivnici. Dne 18. februarja v Vozenici. Dne 20. febr. v Braslovčah, na Gorenji Polskavi in v Pišcah. Dne 21. februarja v Ljutomeru.

## Dopisi.

**Od sv. Lovrenca na kor. žel.** (Kmet-sko društvo.) Zborovanje kmečkega bralnega društva dne 22. prosinca t. l. vršilo se je v najlepšem redu. Vse točke obširnega vzporeda izpeljale so se v občno zadovoljnost poslušalcev, katerih je bilo toliko, da so skoro prostori pretesni prihajali. Zborovanje je otvoril g. predsednik G. Lamprecht s prisrčnim pozdravom ter je trikrat zaklical „živio“ Njih Veličanstvu cesarju, na kar so vsi navzoči zapeli cesarsko himno, katero je spremljala godba južne železnice. Na to je nastopil g. Ivan Glaser, posestnik v Činžatu ter je s pravo gorečnostjo slikal plodono življenje presvitelega cesarja Franca Jožefa I., ki obhaja letos 40letni spomin svojega vladarstva. Povdarjal je posebno Njegovo naklonjenost do Slovanov v obče, do nas Slo-